

Kwelgeesten

autobiografische roman van Gerdy

Roel Neijland

Colofon

Kwelgeesten

autobiografische roman van Gerdy

Copyright © Roel Neijland

www.roelsrules.com

eerste druk 2019

Drukker: Brave New Books

Omslag: HD Wallpapers

Eindredactie: Roel Neijland

ISBN: 9789402190915

Niets in deze uitgave mag worden gekopieerd, gefotografeerd, op microfilm gezet, vermenigvuldigd, in welke vorm dan ook, inclusief gebruik op internet, cd, cdv, cd-rom enzovoort, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1. Inleiding

Mijn naam is Gerdy.

In dit boek heb ik geprobeerd de eerste periode van mijn leven te beschrijven, een episode die aanvankelijk werd gekenmerkt door de liefde en aandacht van mijn moeder en die werd gevolgd door een afschuwelijke tijd van mishandeling, huiselijk geweld, vernedering en onvoorstelbaar veel eenzaamheid, pijn en verdriet. Na het overlijden van mijn lieve moeder, in 1991, ben ik in een hel terechtgekomen, waarvan de werkelijkheid pas later echt tot mij is doorgedrongen. Je weet immers op jonge leeftijd vaak niet wat normaal is en wat er in een regulier gezinsleven gebeurt. De echte bewustwording van wat mijn toenmalige stiefouders mij na de dood van mijn lieve moeder Henny hebben aangedaan kwam pas later, toen ik uiteindelijk in de normale wereld belandde, warmte en aandacht kreeg van leeftijdgenoten en vervangende ouders. Jarenlang heb ik me suf geprakkiseerd over een methode om dat verleden te kunnen loslaten, er afstand van te nemen en voortaan alleen aan mezelf en mijn jonge gezinnetje te denken. Ik ben echter tot de conclusie gekomen dat ik daarvoor eerst mijn verhaal moet vertellen, aan mijn omgeving, aan mijn toenmalige kwelgeesten en misschien ook wel aan mijn kinderen. Honderden avonden en nachten heb ik destijds doorgebracht op mijn kleine kamertjes op verschillende adressen in Drenthe en Groningen en moest ik noodgedwongen leven met een situatie die ik met vrijwel niemand kon delen en die ik niemand wil toewensen. De jaren daarna is tot me doorgedrongen wat jaloezie en afgunst met mensen kunnen doen, heb ik pogingen gedaan te begrijpen waarom mijn stiefmoeder me zo haatte,

waarom ik dikwijls volkomen in elkaar werd geslagen en terugkijkend vraag ik me af hoe en waarom ik die jaren ben doorgekomen. Vaak waren aspecten als angst, de onbekendheid met de omgeving, het ophouden van de schijn en de schaamte voldoende argumenten om niet elk incident aan de grote klok te hangen, terwijl er zoveel signalen naar de buitenwereld waren die onomstotelijk aantoonde dat er sprake was van geweld en van mishandeling.

Ik heb geprobeerd om met hulp van een auteur een zo goed mogelijk en deels anoniem beeld te schetsen van mijn toenmalige leven, vanuit de gedachte dat anderen daar wellicht lering uit kunnen trekken. Erkenning en herkenning zijn dan ook voor een groot deel de triggers geweest om met mijn verhaal aan de slag te gaan. Hopelijk geef ik met dit boek ook een signaal af naar mijn verzorgers, mijn belagers en mijn opvoeders, in de hoop dat daar een stukje inkeer ontstaat, begrip misschien zelfs, of in elk geval een greintje spijt. Ik wil met dit boek ook openstaan voor anderen, voor vergelijkbare situaties, voor slachtoffers van vergelijkbare opvoeders, mensen die, net als ik, nog rondlopen met de striemen uit het verleden en waarvoor geen dag voorbij gaat zonder herinneringen aan slaag, aan honger en aan eenzaamheid. Met de publicatie van dit verhaal sluit ik mijn oude leven af en probeer ik me volledig te richten op mijn toekomst en die van mijn gezin. Hoewel de meeste namen in het boek gefingeerd zijn, zal de herkenbaarheid bij een deel van de lezers groot zijn, in overeenstemming met de achterliggende argumenten om het boek te schrijven. Zoals dat gebruikelijk is bij een (auto)biografie is het verhaal vooral *mijn* verhaal. Het gaat om *mijn* beleving van *mijn* jeugd en het zijn *mijn* ervaringen en percepties. Uiteraard ga je in de loop der jaren anders denken over wat je hebt meegemaakt. Je referentiekader wordt groter, je wordt milder en aan de andere kant juist rancuneuzer. Juist die diversiteit aan gedachten, die twijfels en die voor de eeuwigheid

opgeslagen nachtmerries waren van doorslaggevende betekenis. Dat boek moest er komen, pas daarna kan ik weer verder met mijn leven en met dat van mijn gezin. Het is een afsluiting van een tijd die mij heeft gemaakt tot wat ik nu ben.

Ik leef eenvoudig, mijn wereld heeft een beperkte horizon, maar ik ben ervan doordrongen dat geluk niet ligt opgesloten in uiterlijk vertoon, in bezit of in macht.

Tot slot: ik ben graag bereid om reacties van lezers te ontvangen, in gesprek te gaan of op andere wijze contact te leggen. Dat maakt deel uit van mijn eigen verwerking en afsluiting, maar wellicht kan ik door het delen van ervaringen ook een bijdrage leveren aan een stukje hervonden geluk van anderen.

Ik ben alle betrokkenen dankbaar voor de wijze waarop mijn manuscript is omgetoverd naar een fijn en volwaardig boek.

2. Afgetuigd

Een paar druppels bloed sijpelen vanaf m'n wenkbrauw op de versleten deken van m'n bed. Het grauwe en bontgekleurde beddengoed neemt het rode vocht gemakkelijk en onzichtbaar op. 'Gelukkig,' denk ik bij mezelf, 'anders moet ik daar morgen weer iets over uitleggen,' Verdoofd en versuft lig ik volledig uitgeteld op m'n bed. Mijn hoofd doet zeer en mijn armen voelen beurs aan. Mijn buik lijkt op een gebruikte boksbal en ik probeer me krampachtig te herinneren wat er is gebeurd, maar m'n gedachten zijn een chaos en het beeld over wat er is voorgevallen vervaagt om de paar seconden. Annie heeft me vanmiddag bij thuiskomst gevraagd waar ik zo lang had uitgehangen en ging daarna helemaal uit haar dak, zoals dat de laatste tijd bijna dagelijks gebeurt. 'Waar heb je gezeten kreng?', vroeg ze, terwijl ze me bij m'n haren vastgreep.

'Ik was gewoon wat aan het spelen,' probeerde ik nog, in de wetenschap dat de vraag van Annie al een opdracht aan Marco was om z'n gang te gaan. Hij heeft me, zonder verdere aanleiding, helemaal in elkaar geslagen tot ik uiteindelijk bijna bewusteloos onderaan de trap lag. Minutenlang heeft ie me overal geraakt, geslagen, getrapt. Ik heb me naar boven gesleept en ik probeer met een koud washandje de wonden wat te koelen, terwijl ik lig te shaken onder m'n gerafelde dekentje. Ik probeer in te slapen, maar de pijn, die helse pijn in m'n hele lijf verhindert dat. Op de achtergrond hoor ik gestommel in de keuken. Ze zijn er nog. Ze lopen daar nog gewoon rond, net of er niets gebeurd is en ik vraag me af hoe ze dat gedrag naar elkaar kunnen verantwoorden. Zitten ze daar nou triomfantelijk aan tafel?

Voelen ze zich toch een beetje schuldig? Morgenochtend moet ik weer zonder eten naar school en krijg ik weer allerlei vragen van klasgenootjes, van meester Gertjan en juffrouw de Vries over wat er is voorgevallen en moet ik weer uitleggen hoe ik aan die wondjes en de blauwe plekken kom. Ik fantaseer wel weer een verhaal over een val van de trap of een ongelukje met de fiets. Ik wil eigenlijk zo graag aan iedereen vertellen wat zich hier binnen de muren van dit vreselijke huis allemaal afspeelt. De angst om daar opnieuw voor gestraft te worden wint het echter telkens van mijn plannetjes om het allemaal op te biechten, bij de burens, op school, bij vriendinnen en bij mijn stiekeme vriendje. In mijn schouder voel ik een stekende pijn, de plek waarmee ik tegen de eerste traptree belandde en waardoor ik niet op m'n favoriete zij kan liggen. Ik slik een paar pijnstillers en probeer me iets te ontspannen.

In gedachten zie ik beelden van mama voorbijkomen, haar zorgzaamheid, haar liefde en haar aandacht en terwijl de zilte tranen pijnlijk over mijn geschaafde wangen biggelen, val ik eindelijk in een diepe slaap.

Mijmermomentje

We zitten midden in de hete zomer van 2018 en ik geniet van mijn drie lieve kindertjes en van het mooie weer. Elke week, elke dag en ieder uur hou ik van ze, knuffel ik ze en denk ik terug aan mijn eigen jeugd, aan de verschrikkelijke tijd die ik heb meegemaakt, een periode die me de rest van mijn leven achtervolgt, waar ik nachtmerries van heb en die me tot in de kleinste details herinneren aan mijn toenmalige stiefouders. Elk uur van de dag denk ik terug aan de mishandelingen die ik als opgroeiend meisje moest ondergaan en nooit, helemaal nooit heb ik antwoord gekregen op de vraag: waarom? Vaak word ik 's nachts wakker uit een boze droom, met herinneringen aan die tijd, aan die dagelijkse angst,

aan de dreiging van weer een pak slaag, aan de thuiskomst uit school die ik liever uitstelde, maar die uiteindelijk ook altijd weer onontkoombaar was. Het heeft ervoor gezorgd dat ik nu m'n eigen leven leid, een leven dat bestaat uit een klein kringetje lieve en vertrouwde mensen en m'n gezin.

Ik probeer m'n eigen kindertijd te vergeten, ik doe tevergeefs pogingen om te begrijpen wat m'n stiefouders hebben bedoeld met mijn geestelijke en lichamelijke mishandeling en via de beschrijving van de gebeurtenissen heb ik het hoofdstuk van mijn kinderjaren nu afgesloten. Vergeten bestaat niet maar iets gemakkelijker omgaan met die herinneringen maakt de rest van mijn leven hopelijk wat draaglijker. Ik zie m'n kleine dochtertje vrolijk met haar poppen spelen en ik zal ervoor vechten dat ze die beelden mag meenemen naar haar verdere leven. Daar mag niets tussenkomen. Dat kan ik haar garanderen met alles wat ik in me heb. Geen enkele buitenstaander zal ik toestaan mijn kinderen iets aan te doen, en misschien is dat wel de reden dat ik nogal wat deuren heb dichtgeklapt, deuren van hulpinstanties die ik niet vertrouwde, deuren van een advocatenkantoor dat van alles beloofde, maar niets klaar maakte en ook deuren van naaste familieleden, waarvan ik later hoorde wat ze hadden uitgevreten. Ik denk dat ik wel wat hard ben geworden, maar dan in de goeie betekenis van het woord, niet alleen hard richting uitbuiters, maar ook hard voor mezelf. Daardoor heb ik misschien wel een pantser opgetrokken rond mijn persoontje om mezelf te beschermen tegen nog meer narigheid. Door het schrijven van dit boek denk ik in deze periode veel na over toen, over de tijd van de lagere school, over meesters en juffen, maar vooral over die twee hoofdpersonen in dat akelige, naargeestige tijdperk, waarin ik vaak dacht dat ik de volgende dag niet meer zou halen, maar steeds weer kans heb gezien te overleven. Overleven dus, tot het moment van bezinning, het moment van actie en het moment van de herformulering van hetgeen heeft plaatsgevonden.

Ik zit vaak op een peinsplekje in het huis of ergens in het bos als ik de herinneringen ophaal, me allerlei details voor de geest probeer te halen. Ook de vele gesprekken over toen hebben de laatste tijd gezorgd voor nieuwe herinneringen, onderwerpen die ik blijkbaar had verdrongen en nu weer een plekje hebben gekregen.

Hier volgt mijn verhaal, niet helemaal chronologisch, maar wel vrijwel geheel op waarheid gebaseerd, met hier en daar wat kleine anekdotische aanpassingen, waardoor het boek een volwaardige biografische beschouwing is geworden.

3. Kraakje in Groningen

Samen met zijn broer en crimineel maatje Berend loopt Alberto al maandenlang rond met het plan voor een inbraak bij een juwelier aan de Pelsterstraat in Groningen. Ooit heeft hij op dit adres een poging gedaan om een ring te kopen voor z'n toenmalige verkering, maar dat liep vooral fout af omdat ie een verkeerde inschatting had gemaakt van de prijs van echte sieraden, die nu eenmaal een flink stuk duurder zijn dan de exemplaren die hij gewend was te kopen bij de Kijkshop of de Hema. De confrontatie met dat nieuws, maar ook de aanblik van de flonkerende edelstenen en de horloges met een waarde van tienduizend gulden per stuk gaven zijn ongecompliceerde brein vooral een impuls om 't dan maar eens van de andere kant te proberen, de achterkant in dit geval. Tijdens zijn mislukte en gênante transactie had ie al wel snel verkend waar de kritische plekken in de winkel zich bevonden, de voorraad, de toegang tot de vitrines, en op basis van deze voorbereiding had hij geconcludeerd dat dit toch een redelijk eenvoudige klus moest worden. Voor de buit had ie al wel een paar leuke afnemers in zijn kennissenkring, dacht Alberto bij zichzelf en bijna hardop, toen hij in de Pelsterstraat nog eens een verkennend rondje liep. Bovendien had hij bij een maatje in de autohandel een lekker karretje zien staan dat 'm wel paste en daar had ie al een paar keer verlekkerd bij staan kijken, overtuigd van een snelle aanschaf. In de nacht van 16 op 17 april 1981 moest het gebeuren. Het was een kwestie van timen, snel handelen en bij een eventueel alarm snel weg kunnen komen.

De broers hadden de overval nauwkeurig gepland en doorge-sproken, althans volgens hun opvattingen. In die nacht, van

donderdag op vrijdag, was het doorgaans het rustigst in de Groningse binnenstad. Het pand lag weliswaar aan een vrij drukke winkelstraat, maar net buiten het zicht van de meeste straatlantaarns en de vluchtweg was goed uitgelopen en uitgestippeld, tenminste in de ogen van de twee doorgaans nogal amateuristisch ingestelde kampbewoners.

Over het tijdstip waren ze het ook snel eens. Om vier uur moest het gebeuren, daar hadden ze goed over nagedacht. Zelfs de late feestnummers waren dan wel naar huis, of zo beschonken dat ze een paar passanten niet zouden signaleren, ook daar waren ze het hartgrondig met elkaar over eens.

Een uur van tevoren vertrokken ze bij een bevriend crimineeltje, een paar straten verwijderd van de plaats delict.

Quasi-nonchalant en in normale kleding deden ze nog een rondje langs de juwelier, probeerden een glimp op te vangen van de etalage en vooral van het naastgelegen portiekje, waar een zijdeur toegang gaf tot de winkel van de niets vermoedende rijke zakenman, want de situatie was inmiddels tot in de details bekend bij de twee gasten.

‘Hest de haile boudel in toeze?’ lispelde Alberto nog even richting Berend.

‘Jao jao, niet zo zenuwachtig man, tuurlijk he’k da.’

Een flinke haal aan z’n sjekkie deed ‘m nog even in een rochelende hoestbui belanden, maar toen waren ze er klaar voor. En koevoet en een zware hamer, gewikkeld in een stevige jutezak, daarmee moest het karwei worden uitgevoerd en ze hadden zich voorgenomen dat de hele klus niet meer dan drie minuten mocht duren. Binnen ging met grote zekerheid een alarm af en voordat de eerste hermandad zou arriveren, zaten ze allang weer hoog en droog bij Klaas in de nabijgelegen flat, met een biertje om het succes te vieren. In de vaste overtuiging dat ze een beste slag zouden slaan, togen ze even voor vieren naar de zaak van Theunissen.

Nog wat spiedend naar mogelijke ongewenste getuigen was de conclusie dat de kust veilig was. De deur moest binnen een halve minuut zijn bezweken en mocht dat zwaar tegenvallen, dan konden ze altijd nog het hazenpad kiezen, niks aan de hand. Gereedschap ging in een afvalbak aan de overkant en in het spelen van de onschuld hadden ze inmiddels ruime ervaring opgedaan, zowel naar Karel Heyink, bekend politiecommissaris van Groningen, als naar de naaste familie en de criminele clan, waar ze deel van uitmaakten.

'Wie goan 't doun Alberto!'

Berend nam het voortouw en dook het portiek in, een nogal brede nis, die in oude tijden ongetwijfeld een ander doel had gediend dan het toegang verschaffen van ongewenste gasten tot een winkelruimte met goud, zilver en sieraden.

Het breekijzer deed zijn werk en opvallend eenvoudig scharnierde de deur op. De houten deur versplinterde en hoewel een onverwacht en plotseling fel schijnende lamp de twee ongewenst helder bijlichtten, namen ze deze ontwikkeling voor kennisgeving aan en doken het pand binnen, richting winkelruimte, die van buiten weliswaar was beveiligd met een zwaar metalen slot, maar van binnenuit met behulp van de zware hamer heel gemakkelijk aan diggelen kon worden geslagen.

'Halt, staan blijven, politie...!'

'Godverdomme, godverdomme...hou ken dat nou?'

Berend's woorden gingen verloren in het geluid van vier binnenstormende agenten die het tweetal bliksemsnel in de boeien sloegen en afvoerden naar het gereedstaande politiebusje aan de overkant van de Pelsterstraat. De blikken van beide inbrekers ontmoetten elkaar tijdens de aftocht, waarbij ze zich radeloos afvroegen waar 't nou zo snel mis had kunnen gaan en wat ze over het hoofd hadden gezien. Daarbij ving Alberto nog net een glimp op van een nieuwe, kleine en vakkundig gecamoufleerde camera in de hoek van de nis.

'Kut!'

Z'n sjekkie viel van verbazing uit z'n mond en hij mompelde nog iets van 'shit' en 'godverdomme,' net voordat de deur van de politieauto hard werd dichtgeslagen en de broers geboeid werden afgevoerd.

Binnen twee dagen was de zaak duidelijk. Dertig dagen voorlopige hechtenis, in afwachting van de uitspraak van de politierechter, maar gezien de voorgeschiedenis en de uitbundige staat van dienst zou dat misschien wel betekenen dat ze het komende half jaar niet thuiskwamen.

'Hou mot ik dat teeg'n Henny zeg'n', dacht Alberto nog even, kort nadat de rechter het vonnis had uitgesproken.

Tien maanden na deze radicaal mislukte inbraak werd ik geboren in het ziekenhuis in Winschoten.

Alberto had er net weer een hechtenis op zitten, was dus toevallig vrij en speelde tijdens en na de bevalling de rol van echte vader, die hij door zijn constante acteerprestaties in het criminele circuit nogal moeiteloos wist in te vullen. Bij de aangifte door Alberto op het gemeentehuis werd de naam Gerdy Gorter genoteerd, vanuit zijn overtuiging de vader te zijn.

Alberto en Henny waren op dat moment blij met 'hun' dochtertje, een prachtig klein wijffie met heldere kijkers, dat in alle opzichten perfect leek te zijn. We waren een gezinnetje geworden, ééntje met een forse gebruiksaanwijzing, dat zou de verdere toekomst hartgrondig uitwijzen.

4. Alberto

Alberto heeft Henny leren kennen door het samengestelde gezin waar ze beiden deel van uitmaakten, ergens in de loop van 1974. Alberto is één van de drie zoons van Geert Gorter, een berucht kamper uit Groningen die met zijn familie in de wijde omgeving bekend stond als een crimineel, een oplichter, waar de lokale overheid maar weinig vat op kreeg. Gek is dat toch, dat kampers er zich met hun woonwagens en andere flexibele woonplekken regelmatig over beklagen dat ze worden gediscrimineerd, terwijl ze geen kans onbenut laten om aan te tonen dat die discriminatie volledig terecht is, uitzonderingen daargelaten. Criminaliteit heeft vele verschijningsvormen en daar past een volledige afwezigheid van normen en waarden perfect bij. Hoewel ik niet alle details van mijn voorouders ken, kreeg 'peetvader' Geert op een bepaald moment een verhouding met mijn oma, waarvan mama tot dat moment de enige dochter was. Relaties komen vaak op de gekste wijze tot stand en in deze kringen worden die vaak ingegeven door een kortstondig bronstig moment, een vleugje paringsdrang en zie daar, een trouwpartij. Dikke pret waarschijnlijk destijds op het kamp in Groningen, waarbij de bruiloft vast en zeker uitbundig werd gevierd en waarbij de relatie verder handen en voeten kreeg via de geboorte van mijn twee tantes, Reina en Mona, twee kordate en sympathieke vrouwen, met wie ik later een prima band zou krijgen.

Geert Gorter, compleet verstoken van fatsoensnormen, inlevingsvermogen en respect, ging daar onverdroten door met de criminele opleiding van z'n drie zoons, het enige basisonderwijs

dat ze ooit hebben genoten. Naast Alberto had ie ook nog Johan en Berend op de wereld gezet, waarna zijn toenmalige vrouw de biezen pakte en samen met de noorderzon in oostelijke richting vertrok, de grens over.

Mama is een jaar of zestien, als ze via de nieuwe en wat strakker aangehaalde familiebanden kennis maakt met Alberto, ergens op een feest in Oude Pekela, centrum van de aardappelteelt en de strokartonindustrie. Alberto maakt blijkbaar een joviale en sympathieke indruk op haar en moet er in die periode vast en zeker beter hebben uitgezien dan de haveloze, flodderige, morsige en sjofele uitvoering die ik later hebt gekend.

De uitspraak 'ma, ik vind Alberto best een leuke vent' veroorzaakte ergens in 1974 een licht herseninfarct bij mijn oma. Hoewel het mens notabene zelf was getrouwd met het 'hoofd criminele zaken' binnen het Gorter-concern was het haar overtuiging dat andere relaties binnen het toch al complexe, samengestelde gezin ten koste van alles moesten worden voorkomen. Daarnaast was oma Beijer een tiepje, dat het niet liet bij loze woorden, maar de koe bij de horens vatte. Vanaf de mededeling over 'leuke vent Alberto' sloegen alle stoppen door bij het zwaarborstige en voortdurend naar adem happende mens en werden plannen door haar beraamd om de verdere ontwikkeling van de prille relatie in de kiem te smoren.

'Als je met die vent in huis komt, maak ik 'm af,' waren de letterlijke, waarschuwendende woorden van oma Beijer. En aangezien ze een doortastend persoontje was, liet ze het niet bij alleen een dreiging.

Het was een paar weken voor kerst 1974. Alberto zou mama die dag ontmoeten in het ouderlijk huis in Oude Pekela, in de wetenschap dat haar moeder hem haatte en verachtte met een intensiteit zoals alleen schoonmoeders dat waarschijnlijk kunnen. In het kleine bruine wandkastje in de bijkeuken stond nog een voorraadje rattengif, omdat dat middel bij de standaarduitrusting